

/ východní Čechy

REŽISÉR **MIKOLÁŠ TYC** PRO DENÍK ŘÍKÁ:

Protokol může působit jako aktuální politický komentář

LUKÁŠ DUBSKÝ

Režisér Mikoláš Tyc už si ve Východočeském divadle Pardubice vyzkoušel práci v komorním prostoru Malé scény ve dvoře, kde připravil poetickou inscenaci Rychlost dopadu sněhové vločky, ale i jeviště Městského divadla, kde mohli diváci v jeho režii vidět Čapkovu Bílou nemoc. Nyní režisér, který nejčastěji spolupracuje s Městským divadlem Brno, nastudoval současnou hru Protokol, která měla na newyorské Broadwayi premiéru v roce 2017. Čím může být titul ze zákulisí americké komunální politiky zajímavý pro české publikum? Nejen na to odpovídal v rozhovoru pro Deník.

Autor hry Tracy Letts patří k nejúspěšnějším americkým dramatikům současnosti. S některou z jeho her se jako režisér setkáváte podruhé. V čem jsou jeho texty inspirativní?

Líbí se mi jeho jemná, ale rafinovaná práce s odkrýváním příběhu. Nedá divákovi všechny informace najednou, ale postupně objevuje osobní historii postav nebo i celé společnosti. Často se přes různé banální situace dostáváme k něčemu hlubšímu, podstatnějšímu. Tento proces mě na jeho hrách fascinuje nejvíce.

Slyšel jsem, že se uvažovalo o nasazení Lettsovy nejnámější hry Srpen v zemi indiánů. Co nakonec rozhodlo ve prospěch Protokolu?

Srpen v zemi indiánů zůstává mezi texty, které bych někdy chtěl inscenovat, je fascinující. Ale stejně tak mě zaujal i Protokol. Je to hra kolektivní, která se pohybuje mezi několika žánry – je to absurdní komedie, konverzační komedie i drama o odhalování temných stránek.

Svou strukturou se Protokol trochu podobá hře Jiřího Havelky Společenstvo vlastníků, která byla na repertoáru divadla ještě nedávno. Oba texty využívají jako základ schůzi několika lidí rozdílných charakterů. Je Protokol také stylizován podobně realisticky, jako bylo Společenstvo vlastníků?

Ano, je to na realistickém půdorysu, většinu hry sledujeme naživo zasedání rady fiktivního města Big Cherry. Českému divákovi je to prostředí trochu vzdálenější a Letts využívá osobní znalosti takových zasedání. Nicméně základní charakterové typy, jako jsou člověk nervózní, „remcal“ nebo ně-

kdo, kdo úzkostlivě dodržuje jednací řád, jsou obecné. Protokol ale má ale úplně jiné vyznění a jiné téma než Společenstvo vlastníků.

Nebude pro českého diváka prostředí americké komunální politiky příliš vzdálené?

Tím, jak nám to je vzdálené, to zpočátku můžeme brát jako komedii. Značnou část večera se můžeme dobře bavit, ale pointa, k níž se hra dobírá je cosi univerzálního. Měla by se dotýkat všech.

Jedním z hlavních témat hry je interpretace vlastní minulosti a našeho náhledu na ni. Může tohle rezonovat i v České republice?

Může. Otázka, jak interpretovat vlastní minulost je důležitá i pro nás. V dnešní době to může vypadat, že hru uvádíme jako aktuální komentář k politické situaci a k tomu, co se nyní odehrává v Bílém domě, ale s tím jsme ji

nenasazovali. Vybrali jsme ji pro dramatické kvality textu a pro ten příběh jedné rady jednoho města.

Hra měla premiéru v době prvního prezidentského mandátu Donalda Trumpa, tak možná se některá témata opět vrací na scénu...

To je pravda, ale Trump se vrací s takovou intenzitou, že některá témata hry najednou vůbec nepůsobí jako nadsázka.

Jde vůbec dneska dělat politickou satiru? Nejsou politici v tomto ohledu kreativnější než umělci?

Nevím už, kdo to řekl, ale od dob covidu už politická satira asi není možná. Tehdejší zmatek a neustále se měnící rozhodnutí ani nešlo satiricky postihnout. I Protokol měl být hra s nadsázkou, ale zdá se mi, že už působí spíš jako realistický zážnam.

Když se člověk podívá na seznam her, které jste režíroval, je vidět velký žánrový rozptyl. Podle čeho si hry vybíráte?

Zajímá mě síla osobního příběhu, situace nějakého osudu a aby v tom byla velká herecká příležitost. Na divadle mě nejvíce baví herecká souhra, v tomto jsem velmi tradiční a musím vzpomenout na mého skvělého profesora Jaroslava Vostrého... Mám rád divadlo, které je o lidech a o hercích. To může ale žánrově znamenat třeba lidovou komedii od Nestroje, ale i drama Čarodějky ze Salému o střetu jedince a společnosti.

Foto: Petr Šedivý